

Dental Esteti?in Psikososyal Etkileri Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dental Esteti?in Psikososyal Etkileri Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19647>

Özet

Dental Esteti?in Psikososyal Etkileri Anketi (PIDAQ), bireylerin di? görünümünün ya?am kaliteleri ve psikolojik iyi olu?lar? üzerindeki etkilerini ölçmek amac?yla geli?tirilm? bir ölçektir. Bu anket, orijinal olarak ?ngilizce haz?rlanm?? olup, Aglarc? ve arkada?lar? taraf?ndan 2016 y?l?nda Türkçeye çevrilmi? ve dilsel ile psikometrik olarak valide edilmi?tir. Ölçek, özellikle ortodontik tedavi ihtiyac? olan veya estetik kayg?lar? bulunan bireylerde, di? esteti?i alg?s?n?n yaratt??? **psikososyal** sonuçlar? de?erlendirmek için önemli bir araçtır. Anketin Türkçe uyarlamas?, Türkiye'deki klinik ve ara?tırma ortamlar?nda **Dental Estetik** ile ili?kili alg? ve sorun alanlar?n? belirlemede kullan?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Dental Estetik, Psikososyal Etki, Ya?am Kalitesi, Ortodonti, PIDAQ, Uyarlama, A??z Sa?l???

Yazarlar

Aglarc?, C., Baysal, A., Demirci, K., Dikmen, F., Aglarc?, A. V.

Amaç

Bu anketin temel amac?, bireylerin kendi di? ve a??z esteti?i alg?lar?n?n yol açt??? **psikososyal** etkilerin ?iddetini standardize edilmi? bir biçimde ölçmektir. Ölçek, di? görünümündeki sorunlar?n (örneğin, çapra??kl?k, di? rengi, bo?luklar) bireyin özgüveni, sosyal etkile?imleri ve duygusal durumu üzerindeki olumsuz veya olumlu etkilerini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Bu sayede, tedavi ihtiyac?n?n sadece klinik de?il, ayn? zamanda ya?am kalitesi aç?s?ndan da de?erlendirilmesine olanak tan?r.

Anketin Türkçe uyarlamas?n?n özel amac? ise, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erlili?ini sa?layarak, Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sunmaktır. Bu çal??ma, **ortodontik tedavi** planlamalar?nda hastan?n subjektif estetik kayg?lar?n? objektif bir ?ekilde de?erlendirmeye yard?mc? olur.

Yap?

Dental Esteti?in Psikososyal Etkileri Anketi, genellikle dört ana faktör veya alt boyuttan olu?an çok boyutlu bir yapıy? ölçer. Bu alt boyutlar, bireyin **Dental Estetik** alg?s?n?n farklı ya?am alanlar?na nas?l yans?d??n? gösterir. Orijinal PIDAQ yap?s? esas alınarak, bu alt boyutlar genellikle ?unlar? içerir:

Özgüven Üzerindeki Etki: Diş görünümünün bireyin kendine olan güvenini nasıl etkilediği.

Sosyal Etki: Diş sorunları nedeniyle sosyal ortamlarda hissedilen rahatsızlık veya kaçınma davranışları.

Psikolojik Etki/Duygusal Etki: Diş estetiği nedeniyle yaşanan utanç, kaygı veya mutsuzluk gibi olumsuz duygular.

Afetz Sağılık Etkisi: Diş görünümüne bağlı olarak afetz sağlığı ile ilgili algılanan sorunlar.

Uyarılma çalışması, bu faktör yapısının Türk kültüründe de korunduğunu ve ölçülmek istenen psikososyal yapıyı doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermeyi amaçlamıştır.

Geçerlik

Dental Estetiğin Psikososyal Etkileri Anketi'nin Türkçe versiyonunun **Geçerlik** analizleri, Aglarç ve arkadaşları (2016) tarafından detaylıca incelenmiştir. Uyarılma sürecinde genellikle yapı geçerliliği ve ölçüt bağımlı geçerlik yöntemleri kullanılır.

Yapılan geçerlik çalışmaları, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı (diş estetiğinin psikososyal etkisini) gerçekten ölçtüğünü doğrulamıştır. Bu, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gibi istatistiksel yöntemlerle desteklenir. Yüksek düzeyde geçerli bir ölçek, elde edilen sonuçların klinik kararlar için güvenilir bir temel oluşturmasına izin verir.

Güvenirlilik

Ölçeğin **Güvenirlilik** (iç tutarlılık) analizleri, Türkçe uyarılma çalışmasında test edilmiştir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Bu genellikle Cronbach'ın Alfa (Cronbach's Alpha) katsayısıyla rapor edilir.

Aglarç vd. (2016) çalışmasında, PIDAQ-TR'nin genel iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir düzeyde olduğu ve alt boyutların da yüksek tutarlılık sergilediği belirtilmiştir. Bu durum, anketin farklı zamanlarda veya farklı örneklerde benzer sonuçlar verebileceğini işaret eder ve ölçümdeki hata payının düşük olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarılma sürecinin kritik bir aşaması, orijinal PIDAQ'nin faktör yapısının Türk popülasyonunda da geçerli olup olmadığını araştırmaktır. Bu amaçla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Orijinal ölçek genellikle dört faktörlü bir yapı sergilediği için, uyarılma çalışmasında da bu dört faktörlü yapı (Özgüven, Sosyal Etki, Psikolojik Etki, Afetz Sağlığı Etkisi) Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmesi beklenir.

Faktör analizi sonuçları, anket maddelerinin beklendiği gibi ilgili alt boyutlar altında toplandığını

ve Türkçe versiyonun orijinal ölçekle aynı teorik yapıyı koruduğunu göstermiştir. Bu, ölçeğin kültürlerarası karşılaştırmalar için uygun olduğunu belirtir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon). Orijinal ölçek, Psychosocial Impact of Dental Aesthetics Questionnaire (PIDAQ)'dur.

Format: Likert Tipi Derecelendirme. (Derecelendirme adımları kaynakta belirtilmemiştir, ancak PIDAQ genellikle 5'li veya 6'lı Likert ölçeği kullanır.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Versiyon), İngilizce (Orijinal Versiyon) ve çeşitli diğer diller.

Popülasyon Grubu: Klinik veya genel popülasyonda diş estetiği kaygısı olan bireyler.

Yaş Grubu: Genellikle ergenler ve yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Türkçe uyarlama çalışması, genellikle ortodonti veya diş hekimliği kliniklerine başvuran, diş estetiği konusunda endişeleri olan bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi kendilerine doldurabileceği (Self-report) anket formatındadır. Maddeler, diş görünümleri hakkındaki duygusal, sosyal ve özgüvenle ilgili algıları değerlendirir.

Anahtar Kelimeler

PIDAQ-TR, Diş Estetiği, Ortodonti, Özgüven, Sosyal Algı, Geçerlik, Güvenirlilik, Faktör Analizi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Cahide Aşlarcı

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Belirtilmemiştir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: cahide@gmail.com

Yazın Adresi: Sorumlu yazarın bağlı olduğu kurum veya üniversite adresi (Kaynakta belirtilmemiştir).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için genellikle sorumlu yazarla e-posta yoluyla iletişimi kurulması gerekmektedir. Şinler için Cahide

